

Κατανόηση έν αγάπῃ. Ἡ ένδεδειγμένη στάση ἀπέναντι στους έφήβους

/ Γνώμες

**Άναστασίας Παναγίδου ιδιωτικής υπαλλήλου καί Παναγιώτου Παναγίδη
έκπαιδευτικού**

Τό θέμα τῆς συμπεριφορᾶς τῶν έφήβων έχει άπασχολήσει καί άπασχολεῖ διαχρονικά ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, έκπαιδευτικούς, πνευματικούς πατέρες καί γονεῖς καί πάρα πολλά έχουν γραφτεῖ γι' αυτό. Ἡ έφηβεία εἶναι γενικά μία δύσκολη περίοδος στή ζωή τοῦ ανθρώπου, όπου εκτός από τίς σωματικές αλλαγές χαρακτηρίζεται καί από άλλες σημαντικές αλλαγές σέ ψυχολογικούς, κοινωνικούς, γνωστικούς καί συναισθηματικούς τομεῖς. Εἶναι, όπως αναφέρουν οἱ ειδικοί, τό στάδιο στό όποῖο ὁ άνθρωπος διαμορφώνει τήν ταυτότητά του. Σύμφωνα μέ τόν Πρωτοπρεσβύτερο Δορμπαράκη (Όμιλία στό 10ο Ἱερατικό Συνέδριο τῆς Ι.Μ. Κέρκυρας, 2012), αὐτή ἡ έλλειψη ταυτότητας συνιστᾷ μεγάλη ὁδύνη στόν υπό ώρίμανση άνθρωπο. Δέν εἶναι παράδοξο έξ άλλου ὅτι ἕνας ὀργισμένος νέος, πού προκαλεῖ τήν ὀργή τῶν μεγάλων εἶναι τίς πλεῖστες φορές ἕνα φοβισμένο καί ταραγμένο παιδί, πού ζητᾷ τή μητρική ἀγκαλιά.

Πολλές φορές οι γονείς χωρίς να ξέρουν πώς να διαχειριστούν τις αλλαγές στη συμπεριφορά των εφήβων θέλουν να αποκτήσουν τον έλεγχο, συνήθως φωνάζοντας και επικρίνοντάς τους. Ταυτόχρονα, μή τηρώντας μία σταθερή στάση, κάποτε τούς φέρονται σαν να είναι παιδιά, υποδεικνύοντάς τους τί να κάνουν και άλλες φορές σαν να είναι ενήλικες, περιμένοντας ως διά μαγείας να γίνουν υπεύθυνοι και ώριμοι. Αυτό προκαλεί σύγχυση στους εφήβους. Σέ άλλες περιπτώσεις οι γονείς βλέπουν τό έφηβο παιδί τους σαν όχημα για επίτευξη των δικών τους ανεκπλήρωτων προσδοκιών, φορτώνοντάς του τις ευθύνες για την επίτευξη των δικών τους στόχων.

Επίσης, πολλοί γονείς, από τον φόβο τους ότι τό παιδί τους δέ θά τά καταφέρει στόν κόσμο των ενηλίκων, μειώνουν την αυτοπεποίθησή του καθιστώντάς το έξαρτώμενο από τούς ίδιους (Πίσχος, Sinaisthisi.gr). Όλα αυτά έχουν ως επακόλουθο στά έφηβικά χρόνια να αυξάνονται σημαντικά οι προστριβές μέ τούς γονείς, ενώ οι σχέσεις οικειότητας μαζί τους να αρχίζουν να εξασθενούν (Montemayor & Eisen, 1977). Ο Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Αθανάσιος (Όμιλία σέ Σύνοδο Γονέων, 10/3/2008), ως πρός τή στάση των γονέων αναφέρει: «Πολλές φορές οι γονείς είμαστε τόσο δύσκαμπτοι, προσηλωμένοι στίς προκαταλήψεις και τά πιστεύω μας πού αντί να βοηθοῦμε τά παιδιά μας τούς κάνουμε κακό».

Τό να είναι κανείς έφηβος δέν είναι άρρώστια. Πρόκειται για τή φυσιολογική μετάβαση από την παιδική στην ώριμη ηλικία, όπως την καθόρισε ό ίδιος ό Θεός. Όσο πιο γρήγορα κατανοήσει ό γονιός ότι πρόκειται για επώδυνη μέν αλλά και φυσιολογική κατάσταση πού γεννά την ωριμότητα, τόσο πιο γρήγορα και εύκολα θά επανέρθει ή ήρεμία στό σπίτι. Η μόνη σώζουσα στάση των γονέων είναι ή άληθινή άγάπη (Πρωτ. Δορμπαράκης 2012). Αυτή ή άγάπη σημαίνει πρώτον την προσέγγιση των εφήβων χωρίς ύποκρισία και δεύτερον τον σεβασμό της έλευθερίας τους. Ψεύτικες συμπεριφορές, άσυνέπεια και ύποκρισία παροργίζουν τούς εφήβους.

Ο Γέροντας Παΐσιος συνήθιζε να λέει: «Η μεγαλύτερη ευεργεσία των γονέων πρός τούς εφήβους είναι να ζούν μέ συνέπεια την πίστη τους και να μαρτυρούν αυτό πού ό Θεός μας είναι: Άγάπη. Η γνησιότητα της ζωής μας και της άγάπης μας θά αποτυπωθεϊ στό βάθος της ψυχής του έφήβου, θά τον σφραγίσει καταλυτικά και θά αποτρέψει πιθανές έντονες αντιδράσεις και παρεκκλίσεις του στην πορεία πρός την ανεξαρτησία και την εύρεση της ταυτότητάς του.

Έλλειψη σεβασμοῦ της έλευθερίας επίσης παροργίζει τούς εφήβους και τούς προκαλεί ταραχές. Φυσικά ως γονείς πρέπει να θέτουμε όρια, γιατί τά έχουν ανάγκη πρωτίστως τά παιδιά μας. Είναι τά όρια πού μέσα στό χάος της

άναταραχής πού βρίσκονται τά διευκολύνουν καί τά ήρεμοῦν, γιατί τούς θέτουν ἓνα πλαίσιο πού ἀπό μόνα τους δέν μποροῦν νά βάλουν. Τά ὅρια αὐτά σταδιακά θά πρέπει νά μειώνονται καθώς μεγαλώνουν τά παιδιά μας, γιά νά ἀποφεύγονται ἔντονες ἀντιδράσεις. «Κουρδίζουμε ὅσο παίρνει» ἔλεγε ὁ Γέροντας Παΐσιος (Δορμπαράκης 2012).

Ὁ σεβασμός τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐφήβου ἐκφράζεται κατ' ἐξοχήν μέ διάλογο πού γίνεται μέ ἀγάπη. Διάλογος ὅμως δέν σημαίνει διάλεξη γιά τό τί πρέπει νά κάνει καί πῶς πρέπει νά συμπεριφέρεται ὁ ἔφηβος. Σημαίνει ἐπικοινωνία. Πρέπει νά μαθαίνουμε πρῶτα νά ἀκοῦμε τά παιδιά μας, ἐξάλλου ἡ τέχνη τῆς ἐπικοινωνίας δέν εἶναι νά μιᾶς ἐσύ, ἀλλά ν' ἀκοῦς τόν ἄλλο ἄνθρωπο. Πρέπει τά παιδιά μας νά μποροῦν νά μᾶς μιλοῦν ἐλεύθερα χωρίς ν' ἀντιδροῦμε μέ θυμό ἢ πανικό. Στάσεις τοῦ τύπου «σοῦ προσφέρω τόσα, ἄρα πρέπει κι ἐσύ νά κάνεις αὐτά πού ζητῶ ἐγώ ἀπό ἐσένα», δέ βοηθοῦν. Πρέπει ἀπλά νά τούς ἀγαποῦμε χωρίς νά διεκδικοῦμε τίποτα ἀπ' αὐτούς γιά τό δικό τους καλό κι ὄχι γιά τό δικό μας. (Μητρ. κ. Ἀθανάσιος, 2008).

Ὁ διάλογος μέ τούς ἐφήβους εἶναι αὐτό πού τούς πείθει ὅτι σεβόμαστε τούς ἴδιους καί τήν ἐλευθερία τους καί τούς ἀγαπᾶμε, ὅποτε ὑπάρχει ἐλπίδα νά ἀκούσουν καί ἐμᾶς καί νά προβληματιστοῦν. Ἐπίσης ὁ διάλογος τούς βοηθᾷ νά ὠριμάσουν πιό γρήγορα. Πολλές φορές οἱ γονεῖς νοιώθοντας ὅτι ἔχουν ἐξαντλήσει ὅλα τά περιθώρια διαλόγου καταφεύγουν σέ ὀργισμένη συμπεριφορά ἢ ἀδιαφορία. Καί τά δύο ὅμως δείχνουν ἔλλειψη ὠριμότητας ἐκ μέρους τῶν γονέων, ἐπειδή ἀφήνουν τή στάση τους νά καθορίζεται ἀπό τήν πρόκληση πού δέχονται ἀπό τά παιδιά τους. Τόσο ἡ ὀργισμένη ἀντίδραση ὅσο καί ἡ ἀδιαφορία ἐκλαμβάνονται ἀπό τόν ἔφηβο ὡς ἔλλειψη ἀγάπης (Πρωτ. Δορμπαράκης, 2012).

Τί πρέπει ὅμως νά κάνουν οἱ γονεῖς, ὅταν οἱ ἔφηβοι, παρ' ὅλες τίς προσπάθειες τῶν γονιῶν, δέν πείθονται καί ἐπιμένουν νά κάνουν αὐτό πού ἔχουν κατά νοῦ, ὅσο ἐπικίνδυνο κι ἂν εἶναι; Ὁ Πρωτ. Δορμπαράκης (2012) ἀναφέρει: « Ὅταν ὁ γονιός ἔχει ἐξαντλήσει τά ὅποια ἐπιχειρήματά του καί δέν ἔχει πείσει τό ἔφηβο παιδί του, ἀγόρι ἢ κορίτσι, τότε παίρνει στά χέρια του τό μεγαλύτερο καί ἰσχυρότερο ὄπλο πού διαθέτει, τήν προσευχή. Οἱ χριστιανοί δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι ἡ μεγαλύτερη δύναμη πού διαθέτουμε εἶναι ἡ ἀναφορά μας στόν Θεό. Ὅ,τι ἀνθρωπίνως δέν μποροῦμε νά πετύχουμε, τό πετυχαίνουμε συνήθως μέσω τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν Ἀγίων μας». Ἐξάλλου ὅπως ἀναφέρει ὁ ἅγιος Πορφύριος: «Τά λόγια κτυποῦν στ' αὐτιά, ἐνῶ ἡ προσευχή πηγαίνει κατευθεῖαν στήν καρδιά».

Συμπερασματικά, παραθέτουμε τά λόγια τοῦ Μητροπολίτη κ. Ἀθανασίου (2008), «τό πρόβλημα τῆς ἐφηβείας δέν πρέπει νά τό ἐστιᾶσουμε στούς ἐφήβους ἀλλά

στούς μεγάλους. Καί ἂν θέλουμε νά ἀντιμετωπίσουμε τά προβλήματα τῶν ἐφήβων, πρέπει νά ἀρχίσουμε ἀπό ἐμᾶς τούς μεγάλους ἀνθρώπους. Ἐμεῖς οἱ γονεῖς νά καλλιεργήσουμε τούς ἐαυτούς μας καί αὐτό θά ἔχει θετικό ἀποτέλεσμα στά ἔφηβα παιδιά μας. Ἄν προσπαθήσουμε νά διορθώσουμε τούς ἐφήβους, χωρίς πρῶτα νά διορθώσουμε τούς ἐαυτούς μας, θά ἀποτύχουμε παταγωδῶς».

(Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Παράκληση. Διμηνιαία Ἑκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, τεῦχος 92)